

אל תחסום את השור / של ההון השחור

הצדיק התמים

בדרך ההפוכה: לשנות את מערכת המיסים בהתאם למליצות השולטון. הוא ייווכח הישר מהר כי מאחורי המליצות היפות מפתתך אני רותיברוק, ושהאגרוף הזה ישבור לו את הי עצמות.

הפרשה ששמה עליה וסקיעתו של יצחק מן היא יצירה ישראלית אמיתית. מבחינה סיפורית, מתאימה לה הצורה של הסיפור הקצרה הקצר. איש תמים ומלאי חיות מקבל לידיו תפקיד חשוב. הוא מבקש להציל את המדינה. ברגע המכריע הוא נוכח כי תמימתו נוצלה בידי שילטון ציני ומושחית. הוא שולף את אקדחו ומתאבד.

את הנציגים המוסמכים של העם הפלסטיני, ועושים שלום עימם. מערכת המיסים מעוותת? זה, הכי פשוט. מטילים מס על הנת"ד ועל עסקי הבורסה, מבקשים ממנה יהודים להפסיד איך בנו ויזמות מפוארות אחרי שהכריזו על הפסדים, והופ — יש מסיאמת.

מ אז קום המדינה, ובמיוחד מאז מילחמת ששת הימים, השתלט בארץ מעמד חדש. "צמרת" זו מורכבת בעיקרה מפונקציונרים מיסלגרי תיים, מפקידים בכירים, מספסרים ומאילי הכלכלה הפרטיים והציבוריים. הקשר בין צמרת זו לבין מערכת המיסים הוא הדוק והדדי.

הנת"ד היה מקדיש לפרשה שני פסקים: "ועש את הרע בעיני אדוניו: ויאסף אל קודמיו". האמריקאים היו הופכים את הפרשה למחומר. צעיר תמים בא מעיירה קטנה אל העיר הגדולה. (אוחץ בלב / כרפה על הראש / את מן הנוכלים / יצאתי לכבוש!) הוא מתאהב בבתו של שריהאוצר, ומקבל עליו את המשימה לשלם קץ לברדק. (הקשיבו בני מעל, / שימעו בני ברעיל: / בני שוחד וחסא / ישלמו מסיאמת!). אבל כשהוא מתחיל לבצע את זממה, עוצר השר בעדו. (אל וחחסום את השור / של ההון השחור!) לבסוף חוזר הצעיר אל עיירתו, מדוכך ומיוואש. (הוי! רע לי, רע לי, רע לי / הינן הצדק הסוציאלי!).

מערכת מיסים היא מכשיר פוליטי. בכל התקופות ובכל הארצות. מכל המכשירים הפוליטיים, זהו אולי החזק ביותר.

יצחק מן: כפליים מסישפתיים

האיננו עדי, ואיננו עדי. המכלמה השחורה נשארה. מן פא והדך.

מערכת מיסים היא מכשיר פוליטי. בכל התקופות ובכל הארצות. מכל המכשירים הפוליטיים, זהו אולי החזק ביותר. המהפכה הצרפתית פרצה ביגלל מס על המלח. מילחמת-העולם הראשונה, כדאי לראות מה מטרחה כאשר מנסה מישור להטיל מס על נכסי-צאן-זהב של הצמרת. לא רק ראשי הליכוד הימני ול"ע צועקים או חמס, כאילו נעץ האוייב הזר את סכיניו בגב האומה, גם המחנה הדתי ומיפלגת-העבודה מודעקים להטוק את המזימה בעודה באיבה.

הוא הגיע לידי המסקנה שמשוה אינו בסדר. לא הכל נושאים בעולה-מיסים במידה שווה. השכירים משלמים הרבה. העשירים משלמים מעט. חלק מן העצי מאיים משלמים עד מעל לראש. וחלק אינם משלמים כלל. מי שזוכה בעבודה הגונה — נדפק. מי שזוכה בכלכלה השחורה — מקבל פרס. יצחק מן היה בדרך שיש כאן ענות. האני שים בשילטון פשוט אינם מכינים. שריהאוצר חסרי-ישע. הממונה על הכנסות המדינה אינו רואה את המצב האשורי. ררוש מישחו, המכין את העניין, שיתקן את המעוות.

רשת יצחק מן מובנת היטב — ואכן, מובנת מאלה — על רקע מציאות זו.

כמה פרופסורים טובים ישבו והמציאו רפורמה במיסיים. היא היתה מורכבת משני חלקים: חיסול ה"עיוותים" שעורו לשכירים ולעצמאיים העובדים, וחסיוול העיוות הגדול של הכלכלה השחורה. התוצאה: "העיוותים" הקטנים חוסלו, העיוות הגדול נשאר. רמת-המיחיה של האני שים העובדים, כימעט מכל הפזונים, חוקפאה או ירדה. מיסעדות-הפאר והמטופים מלאים יותר מכפי שהיו איפעם.

השיתרון האמריקאי פרצה ביגלל מס על התה. בשעתו קבע קארל מארכס כי שולט כחכי רה מי שחולש על אמצעי-הייצור. כיום ניתן לומר כי שולט כחכרה מי שחולש על מערכת המיסוי.

עד כאן יצחק התמים. מאן ואילך יצחק הצדיק. מאחר שראה את השגיאות, התנדב לתקן. הוא נטש את עסקי הפרטיים, שהיו מן הסתם מכניסים מאד, והתיי נדב לשרות המדינה. ואז נוכח לפתע דרעת שזה לא בליכך פשוט. הוא שרש את ידו את המכונה המקולית קלת כרי לתקנה, אך המכונה המקולקלת גדי עה את ידיו בעיולות מפתיעה.

יצחק מן הציע תיקון קטנטן — להטיל מס על ריווחי-ההצמדה של הנת"ד, כשם שמוטל מס על ריווחי-ההצמדה של שכרי-העבודה (תוספת יוקר). כמה צעקה גוראה, הימין התקומם והשמאל חיסל את המזימה. כשלא הצליח מן להטיל מס על הכנסותיהם של אילי ההון השחור, ביקש לשים יד על הוצאותיהם, בעזרת טפסי-בידוקה שנועדו לחלק קטן מהם. מייד קמה זעקה גדולה עוד יותר, והשילטון התנצל על חוצפת נציביה-המס. לפני יצחק מן עמדה הברירה: להשלים עם המצב ולהעניק את הגושפנקה שזו למימסד מושחת וצבוע, או לטרוק את הדרגת והחסלתק. כנאה לאיש צדיק ותמים, התפטר.

מסקנה: אין תיקון "טכני" למערכת המיסים המעוותת. המערכת מבטאת את המימסד. אין זה מימסד שיש בו עיוותים — אדא מימסד שכדי-כדור עיוות.

מבחינה "טכנית", אין קל יותר מאשר להמציא רפורמה שתחל את הכלכלה השחורה תוך שנה אחת, ושתכי ריח כל אדם במדינה לשלם מסיאמת. אני, שאיני מומי חה, מוכן לפרט רפורמה כזאת על גבי הנייר תוך רבע שעה. אך מי שרוצה לחסל את המישטר שהפך את מדינת ישראל גן-עין של ספסרים, ולכונן במדינה מישטר שבו יהיה כדאי לעבוד וליוצר — חייב לדעת שאין לכך אלא דרך אחת בלבד: הדרך הפוליטית.

המדינה המודרנית בולעת חלק גדול והולך מפרי עמלו של האזרח. כשהיא מכבידה את עול מיסיה על חלק אחד של האוכלוסייה, ומשחררת ממנו חלק אחר, היא יוצרת מישטר חברתי מיויים. כשמתחלפים היוצרות ועוליה-מיסיים עובר מן החלק האחד אל שיכמו של החלק השני. פירוש הדבר מהפכה חברתית.

רבר אחד בטוח בהחלט: בשום מקום בעולם אין מערכת-המיסים קיימת, "במיקרה". בשום מקום בעולם לא נוצרה כתוצאה מ"טעוית וית". נכח כהרה תואמת מערכת-המיסים בדיוק נמוך את המציאות הפוליטית הקיימת. כאשר קיים פער בין מערכת-המיסים לבין המליצות של השילטון, ניתן לשנות זאת רק על-ידי שינוי המציאות הפוליטית. כלומר: על-ידי גיבוש כוחות פוליטיים חדשים, שיביאו לשינוי מאו-הכוחות במדינה. זהו הדרך המעשית. ואינו אדם שהוא צדיקתמים ינסה ללכת